

prevelike ljubezni do bližnjega pa tudi ne posebne sposobnosti za župana!

Od nemške meje. Z letino smo pri nas sredje zadovoljni. Ni se tako obnesla, kakor smo pričakovali. Pšenica, žito in ječmen so srednje zdali. Sadje je pri nas dozorelo. Po jabelkih zelo poprašuje, a za slive se še nihče prav ne zmeni. S kositvijo otave smo tukaj gotovi. Imeli smo nekatere dneve lepo vreme, kar nam je bilo ravno prav, da smo mogli otavo posušiti. Vinogradi nam letos slabo obetajo. Res visi še precej grozdja, ali redke so jagode in pikaste, ter še jako trde. Ker pa do tergatve nimamo več kakor 6 tednov, nimamo preveč upanja na dobro kapljico. Tudi nas je razveselila novica, da so naši vojaki pridrli v Sarajevo, glavno mesto Bosne. Kakor večkrat, tako tudi sedaj so se skazali, kako zvesti cesarju in hrabri da so Slovenske zemlje sinovi. Tukaj so že 2krat peljali po južni železnici navzgor vjete Turke. Človeka je groza obšla, ako je nje pogledal. V obrazih začrneli, in pod nosom strašanske baruse, da bi si je lahko za ušesa obesili. Že pogled na Turčina je strašansk, kolikor strašnejše je še vojskovanje z njim, to vedó sedaj naši vojaki. Bog daj, da bi to dolgo ne trpelo. Povsod naši vojaki veliko trpijo, ali zmaga je povsod njihova. Spominjajmo se tedaj mi v pobožni molitvi na že padle vojake in prosimo Boga, da bi blagoslovil njih orožje!

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Nekaj časa so novine naznanjale, da se bo med Avstrijo in turškim sultanom zastran Bosne in Hercegovine naredila neka pogodba, vsled katere bi sultan še nekaj oblasti ohranil. Iz tega sedaj ne bo nič, ker je sultan tako zavrtno našim vojakom pripravil grozen boj, veliko trpljenja in krvi prelivanja. Celó magjarski listi so za popolno vzetje dežel, nemški katoliški pa tirjajo, naj se Avstrija zveže z Srbi, Črnogrci, Grki in Rusi ter naj vsi skup gredó nad ošabnega Turka in ga popolnem iz Evrope potrebijó, dežele pa med seboj razdelijo. To bi bilo najboljšé! Veliko veselja napravila je ljudem novica, da so se naši vojaki Sarajeva polastili, trg Mozirje, mesta Osek, Zagreb, Spljet itd. so slavni dogodek svečano obhajali z bakljadami z streljanjem in razsvetlavo. Le nemški liberalci so se kisló držali, nekoji zagrizeni Magjari pa celo kujati začeli. Tako se budim-pestanska županija, potem samogijska in bačkovska brani po 500 voz prirediti ukazanih za privažanje vojakom v Bosni potrebnega živeža in streliva. To je grdo; tem bolj, ker so tudi magjarski regimenti na bojišču in ker je dosti znano, kako pomanjkanje vsi trpijo. To bo tem silnejše, čem več vojske gre v Bosno, čem dalje prodiramo v Turčijo pa tudi v hladno jesen. Hrvati so pa ponudili 22000 vozov. To je lepo! Magjar bi le komandiral in dobrote

zasedanja kedaj užival, kaj storiti se pa kder le more ošabno brani. Da bi se vendar enkrat Magjarom greben podrezal! Celó magjarski minister Tisza je prisiljen oklicati obsedni stan v upornih županijah! — Hvaležni Čehove so hotli svojemu zgodovinopiscu, dr. Palackiju, pri rojstni jegovi hiši postaviti mal spominek, okrajni glavvar Bruckl je pa to prepovedal, češ da bi to Nemce iznemirilo. Kdo ne zmisli tukaj na mariborskega župana dr. Reiserja in na Slomšekov spomenik? — Volitve bodo se bržčas z precejšujim propadom ali močnem poškodovanjem liberalcev končale, v Predarlškem, Salcburgu in G. Avstrijskem bo večina v deželnem zboru konservativna. Povsod uspešno delajo zoper dosedanje liberalne kričače. Bržčas jim bodemo tudi na Štajerskem dveri pokazali; to je vrlo želeti posebno v Mariboru 12. sept. Nemški cesar Viljelm je prišel z svojo ženo v Salcburg in se potem sam podal v Gastein k Bis. marku. Na Tirolskem je bila strašna ploha in naliv; voda je hiše in kapele rušila; škodo samo v Zilskem dolu cenijo na 1/2 milijona fl. Cesar so takoj med nesrečneže dali razdeliti 5000 fl.

Vnanje države. Ruski car je prvi letnik brambovcev odpustil domov, a izpred Carigrada vojske še ni poklical, ker se Turki branijo vse storiti, kar so pri sklepanju miru obečali. Batum hočejo še le 12. sept. izročiti, med tem pa orožajo divje Lhaze ter jim prepustiti mesto. Ta zagrizena zavratnost turška bo kriva novega krvi prelivanja; ruski veliki knez Mihael je že z vojsko na poti, da se Batuma po sili polasti; tudi zastran Besarabije imajo težave, Rumuni nje ne oddajo radi Rusom pa bodo naposled prisiljeni. — Novi izvoljeni nemški državni zbor, v katerem imajo vrli katoličani 104 t. j. izmed vseh strank največ poslancev, začne zborovati 9. sept. Ob koncu teh volitev še so se Nemci v Harburgu prav trdno topli, liberalci so propali, zato pa jezni nasprotniki začeli tepsti, Tliberalcev je mrtvih ostalo. Na Italijanskem je se oglasil kriv prerok, imenovan „kralj David.“ Zbiral je okoli sebe ljudi in jih učil, da je treba ubiti vse mešnike in 2/3 vseh ljudi na svetu, tedaj bo še le boljše. Pretečeni teden je svoje krvavo kraljestvo hotel pričeti ter je napal neko ves z 3000 pristašev, toda eden žandar mu je krogljó zagnal v čelo, ravno tam, kder je imel vrezano znamenje križa. Novi „kralj David“ je takoj umrl, njegovim pa zbežali. To se je zgodilo v Toškanskem. V Ameriki razsaja zlatica, v mestu Nev-Orleans je umrlo 300 ljudi, Na otoku Domingo so se zamorci zopet v zdignili zoper Španjolce. Na Kitajskem je v enem letu 7 milijonov ljudi gladu umrlo. — Med Turki in Grki utegne vendarle do vojske priti; Turki zbirajo v Tesaliji 55000 mož. V Mitrovico blizu bosenske meje so pa poslali Mehemed-pašo svetovat ljudem, naj se ne upirajo Avstriji, v resnici pa menda le ščuvat proti nam. Črnogorci so se tudi z Turkom sprli in

prišlo je pri Podgorici do boja. Srbija je 22. avg. slovesno obhajala svojo neodvisnost.

Bosna in Hercegovina Podrobnosti o vzetju Sarajeva še niso znane razun onih, katere je general Filipovič po telegrafu naznanil. Naših je moralo že mnogo pasti, ker je boj tako dolgo in srdito po mestnih ulicah divjal. Med ranjenci sta 2 majora in več drugih oficirjev. Zaplenili so naši 32 kanonov, 10,000 pušek, čez 1 milijon patronov in velikodruge vojne sprave, vovljenih je 55 turških oficirjev in 830 vojakov, 700 upornikov pa ubitih; prebivalcem se je pobralo še 6000 najboljših pušek. To se je zgodilo 19. 20. avg. Od tiste dobe ni nič slišati iz Sarajeva. Bržčas pričakuje general Filipovič 3 vojne oddelke, ki so sedaj na poti v Bosno in Hercegovino. Kakih 13000 upornikov se je pod vodstvom Izmail-bega potegnulo nazaj v Javor planine med Višegradom in Zvornikom ter dobivljajo pomoči od Pazarja in Mitrovice. Pravijo, da pričakujejo 20000 divjih Arnautov. Od Zvornika so uporniki naprej proti Gračanici par krat pritisnili in pred Dobojem generala Szapary-ja, ki je k sreči 36. brigado generala Smigoca v pomoč dobil, strahovito zopet napali 19. 23. in 26. avgusta. Prvokrat bil je tudi Šmigoc ranjen, drugokrat so pa Turki tako pritiskali, da bi se bili skoro 2 mostov čez Bosno polastili. Napad 26. avg. ni bil tako hud. V 3 bitkah je zopet mnogo naših bilo ubitih in ranjenih. Mesto Stolac na jugu od Mostara v Hercegovini so uporniki zajeli in 32. reg. v njem oblegali. Toda 21. avg. je general Jovanovič Turke srdito napal, jih pobil, begunce v kule zaprl, te užgal, da so grde turške pošasti žive zgorele. Med ubitimi je tudi Rizman begovič „gospodar Stolaca“. Ostanke so zbežali proti Bileku. Hercegovinski katoličani so veseli prihoda cesarske vojske in jej povsod pomagajo. Tudi drugi krščanski vstaši se nam bližajo. Tako so vstaši Babič, Golub in Martinkovič orožje položili in se vdali. V kotu od Banjeluke do Bihača je pa še mnogo turških upornikov ter je pri Ključu prišlo do boja. V Banjiluki je 14., 15., 16. in 17. avg. strašno gorelo, ves turški del je pogorel, prejšnji podložniki Turkov, uboga raja je pa marljivo ropala, kolikor je mogla. V nesreči je pogorel tudi samostan frančiškanov. — Ranjene in bolene vojake marljivo odvažajo iz bojišča, tudi k nam v Maribor, v Celovec, v Gradec in zadnji čas tudi na Dunaj. Po izkazih vojnega ministra je do 16. avg. mrtvih in ranjenih bilo blizu 1000 mož. To število se je znatno pomnožilo v bojih v Sarajevu, v Stolacu in pred Dobojem, Od domačega regimenta 47. Hartung so mrtvi: adjutant Kubin, vojaki Franc Turušek, Franc Stein, Karl Sekolec; hudo ranjeni so: Janez Novak, Anton Bezjak, Janez Zelenko, Martin Zorko, Franc Vršič, Franc Baumgartner, Tomaz Roter, Anton Šaupel, Franc Klemenčič, Janez Jamernik, Jožef Cula, Jakob Pliberšek, Richard Roeband, Franc Pölel, Franc Celjšnik, Štefan Koje, Janez Horvat in Franc Onič; lahko ran-

jeni: Janez Kacijan, Matija Predan, Ignac Lešnik, Martin Pušnik, Franc Krobat, Jožef Bernbard. Tukaj naštetih vojakov so bili v boju pri Maglaju in Žepcah 5. in 7. avg. Števila zbolelih ni nikdar bilo dozdej izvedeti!

Za poduk in kratek čas.

Boj pred Jajcem — turški napad na bolenišnico v Banjiluki.

Nemško pa tudi magjarsko turkoljubje se je že precej razhladilo, vsled groznih reči, katere morajo naši vojaki trpeti od divjih Turkov, posebno razkačeni so Magjari, ker so njihovi husarji bili tako zavratno in grozno umorjeni in njihov general Szapary tako hudo zbit, od Tuzle do Doboja nazaj potisnen in tukaj že 5krat strahovito napaden. Ko so pretečeni teden prve ulovljene Turke pripeljali v Mura—Kerestur, jih niso upali dalje peljati proti Kaniži, ampak so z njimi vkrenoli proti Središču, Ptuj in Mariboru ter so jih potem dalje odposlali v Josefsstadt na Českem. Razkačenih Magjarov je namreč vse polno stalo ob železnici, orožanih z puškami, revolverji, sekirami, vilami in kosami, da bi vsakega Turka ubili. Razdraženost je opravičena; Turki se ne obnašajo kot ljudje, ampak kot divje zverine. Dnes hočemo to pokazati z pripovedjo, kako so se bili pred Jajcem in kako so potem za hrptom VII. divizije napravili strahovit upor in napad na 160 bolenih in ranjenih vojakov v Banjiluki.

Poveljnik VII. divizije, vojvoda Württemberg, je z svojimi 3 brigadami 29. julija Savo prekorčil pri Gradiški, se isti den polastil Berbirja in že drugi den došel v Banjaluko, veliko mesto ob reki Vrbas. Bil je povsod dobro sprejet, vsaj na videž. Potem je dobil ukaz marširati v Jajce, ki je 10 ur više v planinah tudi ob reki Vrbas, in dalje mabnoti nad Travnik, za katerim se je imel združiti z generalom Filipovičem. Ali od Banjeluke do Jajca kraj Vrbasa ni mogoče prodirati, ker ni nobene vozne ceste tam. Ta krene od Banjeluke par ur na jugu naenkrat daleč proti večeru in potem zopet proti jugu do Vacarja 14 ur daleč. Med Vacarjem in Jajcem je visoka in pusta planina, čez katero peljajo slabe peš poti v 4 ure oddaljeno Jajce. Vozna steza zavije se torej celih 8 ur okoli planine proti jugu po tesnem klancu do Jezera in drži potem naravnost proti izhodu 4 ure daleč v Jajce, to pa tako, da njej je planina na levi, na desni pa voda Pliva, ki ondi dela 3 ure dolgo jezero in pri Jajcu izteka v krasnih slapih v Vrbas. Bilo je 6. avg. ko je 1. brigada prišla do omenjenega jezera reke Plive; druga brigada je tičala v klancih za planino, v Vacarju je moralo $\frac{1}{2}$ bataljona 17. peš regim. ostati, tretja brigada bila je še 8 ur za Vacarjem, 22. regiment pa raztepen za varnost steze tje doli do Banjeluke. To so Turki zapazili in sklenili od Jajca sem